

**بررسی قانون حاکم بر اختلافات قراردادی با
رویکردی بر حقوق انگلیس**

تألیف:

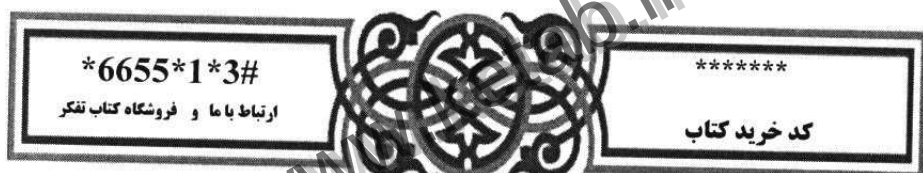
مآئده یوسف تبار شفیع

دکتر سید رضا باقری

سرشناسه	:	یوسف تبار شفيعی؛ مائده / ۱۳۷۶ م
عنوان و نام پديدآور	:	بررسی قانون حاکم بر اختلافات قراردادی با رویکردی بر حقوق انگلیس تأليف: مائده يوسف تبار شفيعی - سيدرضا باقری
مشخصات نشر	:	تهران / تفکر آینده ساز/ ۱۴۰۰
مشخصات ظاهري	:	۸۶ ص. وزیری ۱۷*۲۴
شابک	:	978-622-7081-94-7
وضعيت فهرست نویسی	:	فيلپا
يادداشت	:	کتابنامه ۸۹ ص
موضوع	:	حقوق قراردادها
موضوع	:	حقوق انگلیس
رده بندی کنگره	:	۱۴۰۰ ۷/۵۷۱JC
شناسه افزوده	:	باقری، سيد رضا / ۱۳۷۰ م
رده بندی ديویی	:	۳۲۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۶۰۵۹۸۷

حقوق مادی و معنوی برای انتشارات و مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی برداری پیگرد قانونی دارد

عنوان کتاب

بررسی قانون حاکم بر اختلافات قراردادی با رویکردی بر حقوق انگلیس

تأليف مائده يوسف تبار شفيعی دکتر سيد رضا باقری

کناشر تفکر آینده ساز

شمارگان ۱۰۰۰ جلد

کهنوبت چاپ اول، ۱۴۰۰

کهمیت ۹۰ هزار تومان

ISBN: 978-622-7081-94-7

پس از انعقاد قرارداد، هدف طرفین اجرای مفاد قرارداد و به نتیجه رساندن آن می باشد، اما در تمامی قراردادها این نتیجه حاصل نمی شود و در صورت حصول نیز تمامی اهداف قراردادی ایفا نمی گردد؛ در نتیجه بحث اختلاف قراردادی پیش می آید. در بحث قانون حاکم بر اختلافات قراردادی در حقوق دو مبنا را می توان مورد توجه قرار داد، مبنای اول بحث حاکمیت اراده دو طرف و مبنای دوم حاکمیت و اقتدار دولت ها را می توان نام برد. اصولاً اصل حاکمیت اراده را ارجح تر می دانند، و در صورت عدم انتخاب قانون حاکم توسط طرفین اصولاً به اصل بیشترین و نزدیک ترین قانون در اختلافات توجه می نمایند. اما باید اذعان داشت شاید در اکثر موارد حاکمیت اراده را در انتخاب قانون حاکم به توان دارای ارجحیت دانست اما در نه تمام موارد، از این رو انتخاب قانون قرارداد، قواعد حقوقی غیرملی به ویژه عرف های نانوشته و اصول کلی حقوقی و قانون غیرمعین به عنوان قانون حاکم، صحیح نیست. در این پایان نامه، با روش تحقیق توصیفی - تحلیلی بحث قانون حاکم بر اختلافات قراردادی بررسی شده است. مقصود از قانون حاکم در این پایان نامه، نظام حقوقی است که قرارداد در چارچوب آن شکل می گیرد و اعتبار و نفوذ خود را از آن می گیرد و در اختلافات و مسائل قراردادی، دآوری و .. بدان ارجاع می شود. پایان نامه به صورت تطبیقی به دو حقوق دو کشور ایران و انگلستان پرداخته است.

یکی از مباحث مهمی که در حقوق بین الملل خصوصی مطرح می باشد، قواعد مربوط به حل تعارض قوانین است.

مراجع قانون گذاری هر کشوری باید شیوه های حل تعارض را به کار بگیرند مانند: تعیین قانون صالح برای حل و فصل اختلافات و دعاوی که می تواند قانون کشور محل دادگاه یا قانون بیگانه باشد، طبق ماده ی ۹۶۸ قانون مدنی ایران: (تعهدات ناشی از عقود تابع قانون محل عقد است مگر این که متعاقدين اتباع خارجه بوده و آن را صریحاً یا ضمناً تابع قانون دیگری قرار داده باشند). طبق ماده ی فوق، چنان چه قراردادی در ایران منعقد گردد و در صورتی که یک طرف آن قرارداد ایرانی بوده و طرف دیگر آن قرارداد خارجی باشد، قانون حاکم بر این قرارداد، قانون ایران می باشد و مگر این که طرفین قرارداد خارجی باشند و قرارداد را تابع قانون دیگری قرار داده باشند. قانون مدنی ایران قانون حاکم بر تعهدات ناشی از عقود را معین کرده است اما در مورد قانون حاکم بر ایجاد قرارداد و شرایط اساسی قرارداد مطلبی ذکر نکرده است که در این مورد طبق ماده ی ۵ قانون مدنی

ایران که به (اصل سرزمینی بودن قوانین) اشاره دارد باید قانون ایران را حاکم بدانیم و مگر این که خلاف آن تصریح شده باشد.

در حقیقت اصل حاکمیت اراده استثنایی بر ماده ی ۹۶۸ قانون مدنی ایران می باشد و در این ماده توجه خاصی به اتباع خارجی شده است ، چرا که فرض بر این است که حتی اگر اتباع خارجه قراردادشان را در ایران منعقد کرده باشند تمایل ندارند که آن قرارداد تابع قانون ایران باشد که طبق این ماده خارجیان با اراده صریح یا ضمنی خود می توانند قراردادشان را تابع قانون دیگری قرار دهند. در حقوق قراردادهای به خصوص در عرصه حقوق تجارت و تجارت بین الملل اجرای به موقع تعهدات قراردادی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار می باشد.

تعهد و ایفا نقش عمده ای در زندگی اقتصادی و اجتماعی بشر ایفا می کند و به منظور اجرایی شدن تعهد ، مشخص بودن موعد ایفای آن ضروری است و طرق مختلفی برای تعیین موعد ایفای آن وجود دارد که مرسوم ترین آن توافق طرفین است که به اجل قراردادی نیز معروف است و در صورت استنکاف متعهد از اجرای تعهد قراردادی باید دید متعهد له از چه ضمانت اجرایی برای نیل به اهداف قراردادی خود می تواند برخوردار باشد و در این خصوص در کشور های مختلف راه حل های مختلفی در نظر گرفته شده است.

به طور مثال: در برخی از نظام های حقوقی در ابتدا بحث الزام متعهد به اجرای تعهد مطرح می باشد و تنها در صورتی که الزام متعهد ممکن نبوده و یا متعهد از اجرای آن متعذر باشد ، بحث فسخ قرارداد و یا پرداخت خسارت مطرح می گردد ولی در صورتی که در دیگر نظام های حقوقی، در ابتدا بحث دریافت خسارت مطرح می گردد و تنها در شرایط خاصی الزام متعهد به اجرای تعهد مطرح می گردد و در نهایت در برخی دیگر از نظام های حقوقی متعهد له مخیر بین درخواست اجرای تعهد و فسخ قرارداد و اخذ خسارت می باشد.

در حقوق ایران ماده ی ۹۶۸ قانون مدنی مورد بررسی های متعددی بوده است ، این بحث ها به طور عمده بررسی امری یا تکمیلی بودن این ماده بوده است با توجه به ماده ی ۱۰ قانون مدنی ایران، بحث تکمیلی و تفسیری و امری بودن ماده ی مذکور فاقد آثار عملی است و حتی با فرض امری بودن متعاقدين ایرانی یا ایرانی و خارجی حق انتخاب حقوق حاکم بر قرارداد را دارند ، زیرا اصل حاکمیت اراده از اصول مسلم حقوقی در حقوق بین الملل خصوصی است و در صورت فقدان آن عناصر جایگزین متفاوتی از طرف حقوق های مختلف پیش بینی شده است که از بین آن ها معیار ، (حقوقی که با قرارداد بیشترین و نزدیک ترین ارتباط را دارد) در راه پیدا کردن گستره جهانی است .

فهرست مطالب

فصل اول کلیات

۱۲	تعریف مفاهیم
۱۲	قرارداد
۱۲	مفهوم ایفای تعهد
۱۲	قانون حاکم
۱۳	داوری
۱۳	تحلیل مبنای اعتبار مفاد قرارداد
۱۳	تحلیل مبنای اعتبار مفاد قرارداد براساس برداشت اراده گرا از قانون
۱۶	تحلیل مبنای اعتبار مفاد قرارداد براساس برداشت عقل گرا از قانون
۱۸	تفسیر قرارداد
۱۸	مفهوم کلی تفسیر و چگونگی کشف اراده طرفین در تفسیر قرارداد
۲۷	اصول حقوقی مورد استفاده در تفسیر قرارداد
۳۰	بررسی اصل حسن نیت در اجرای قرارداد در حقوق انگلیس و ایران
۳۰	تعریف حسن نیت
۳۱	حسن نیت در اجرای قرارداد
۳۱	حسن نیت در اجرای قرارداد در حقوق انگلیس
۳۳	حسن نیت در اجرای قرارداد در حقوق ایران
۳۵	عدالت در تعارض قوانین
۳۵	عدالت تعارضی دیدگاه سنتی
۳۶	عدالت ماهوی
۳۷	مفهوم عدالت در قاعده کلی حل تعارض

مفهوم عدالت در قواعد خاص حل تعارض ۳۷

فصل دوم بررسی تطبیقی قانون حاکم بر اختلافات قراردادی در حقوق ایران

قانون حاکم بر شکل قراردادها و اسناد تنظیمی در ایران ۴۰

قانون حاکم بر شکل قراردادها ۴۰

قانون حاکم بر اهلیت طرفین ۴۳

قانون حاکم بر تشکیل قرارداد یا اعتبار مادی یا ماهوی قرارداد ۴۴

حاکمیت اصل لاضرر و اصل نفی عسر و حرج بر سایر اصول قراردادی در حقوق قراردادهای ایران ۴۵

بررسی ماهیت تعیین اجل در تعهدات قراردادی ایران ۴۷

ماهیت حقوقی توافق طرفین در مورد تعیین موعد ایفاء تعهدات قراردادی در حقوق ایران ۴۷

ماهیت حقوقی توافق طرفین پیرامون تعیین موعد ایفاء تعهدات براتی در حقوق ایران ۵۰

اجرای اجباری عین تعهدات در حقوق ایران ۵۲

اجرای اجباری عین تعهد در حقوق موضوعه ۵۲

استثنائات اجرای اجباری عین تعهد در حقوق ایران ۵۴

بررسی تطبیقی قانون حاکم بر عقود و قراردادهای بین الملل خصوصی ۵۶

قواعد ایرانی تعیین قانون حاکم بر قراردادهای بین المللی خصوصی ۵۶

بررسی تعارض قوانین در داوری تجاری بین المللی ۶۱

قانون داوری ۶۱

فصل سوم بررسی تطبیقی قانون حاکم بر اختلافات قراردادی در حقوق انگلیس

اصل حاکمیت یا استقلال اراده و آزادی طرفین در انتخاب قانون حاکم بر قرارداد در حقوق

انگلستان ۶۵

ماهیت حقوقی توافق طرفین در مورد تعیین موعد ایفاء تعهدات قراردادی در حقوق انگلستان ۶۷

تفسیر قرارداد در حقوق انگلستان ۶۸

اجرای اجباری عین تعهد در حقوق انگلیس ۶۹